

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ЩОДО ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-СТОМАТОЛОГІВ ДО СКЛАДАННЯ ФАРМАКОЛОГІЇ НА ЛІЦЕНЗІЙНОМУ ІНТЕГРОВАНОМУ ІСПИТІ "КРОК 1"

О.Г. Кметь, Н.Д. Філіпець, І.Г. Кишкан, Т.І. Кметь, В.Г. Шинкарюк

Вищий державний навчальний заклад України "Буковинський державний медичний університет", м. Чернівці

Клінічна та експериментальна патологія Т.17, №2 (64). С.148-150.

DOI:10.24061/1727-4338.XVII.2.64.2018.122

E-mail: kmet.olga@bsmu.edu.ua

Резюме. У статті розглянуто сучасні підходи якісної підготовки до складання фармакології студентами стоматологічного факультету Буковинського державного медичного університету на ліцензійному інтегрованому іспиті "Крок 1. Стоматологія". Висвітлено важливу роль інформаційно-комп'ютерних технологій, а саме: серверу дистанційного навчання Moodle, у формуванні професійної компетентності та покращенні якості фахової підготовки для успішного складання ліцензійного іспиту майбутніми лікарями-стоматологами.

Ключові слова: ліцензійний інтегрований іспит "Крок 1", форми та методи підготовки, сервер дистанційного навчання.

Клиническая и экспериментальная патология Т.17, №2 (64). С.148-150.

СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ ОТНОСИТЕЛЬНО КАЧЕСТВЕННОЙ ПОДГОТОВКИ СТУДЕНТОВ-СТОМАТОЛОГОВ К ЗДАЧЕ ФАРМАКОЛОГИИ НА ЛИЦЕНЗИОННОМ ИНТЕГРИРОВАННОМ ЭКЗАМЕНЕ "КРОК 1"

О.Г. Кметь Н.Д. Филипец, И.Г. Кишкан, Т.И. Кметь, В.Г. Шинкарюк

Резюме. В статье рассмотрены современные подходы качественной подготовки к задаче фармакологии студентами стоматологического факультета Буковинского государственного медицинского университета на лицензированном интегрированном экзамене "Крок 1. Стоматология". Продемонстрировано важную роль информационно-компьютерных технологий, а именно: сервера дистанционной учебы Moodle, в формировании профессиональной компетентности и улучшению качества фахової подготовки для успешной сдачи лицензионного экзамена будущими врачами - стоматологами.

Ключевые слова: лицензированный интегрированный экзамен "Крок 1", формы и методы подготовки, сервер дистанционной учебы.

Clinical and experimental pathology. Vol.17, №2 (64). P.148-150.

NEW APPROACH TO THE QUALITATIVE PREPARATION OF THE STOMATOLOGICAL FACULTY STUDENTS AT THE LICENCE INTEGRATED EXAM "KROK-1" (PHARMACOLOGY)

O.G. Kmet, N.D. Filipets, I.G. Kyshkan, T.I. Kmet, V.G. Shunkaryuk

Abstract. The methods of preparation to "KROK-1" (Pharmacology) of the students from Bucovinian state medical university are considered in the article. The role of the information technologies, particularly Moodle as far as successful examination and professional preparation are concerned is pointed out.

Key words: licence integrated exam "KROK-1", methods of preparation, distance study server.

Вступ

Одним із важливих напрямків реформування вищої медичної освіти в Україні є вдосконалення контролю якості освіти [1]. Адже вимоги Європейського простору вищої освіти чітко вимагають об'єктивних результатів засвоєння студентами фундаментальних та професійно-орієнтованих навчальних дисциплін. І результатом хорошої співпраці між професорсько-викладацьким складом і студентством є високий рейтинг університету за відмінними показниками навчально-методичної, наукової та лікувальної роботи у європейській системі вищої освіти [2]. В Україні з метою уніфікованого контролю якості підготовки медичних фахівців відповідно до чинних нормативно-правових документів у вищих медичних навчальних закладах впроваджений ліцензійний інтегрований іспит (ЛІІ) "Крок 1" [3].

Враховуючи швидкі темпи розвитку науково-технічного прогресу, медичної науки та фармакології зокрема, перед викладачами постають питання перебудови навчального процесу, вдосконалення форм та методів навчання. Одним із важливих критеріїв ефективності викладацької роботи кожного педагогічного колективу вищого медичного навчального закладу стають результати складання ліцензійних іспитів. У зв'язку з цим на кафедрі фармакології Буковинського державного медичного університету (БДМУ) особлива увага приділяється підготовці студентів-стоматологів до складання ЛІІ "Крок 1. Стоматологія" із застосуванням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Метою роботи стало проведення аналізу результатів складання фармакології з ЛІІ "Крок 1. Стоматологія" студентами стоматологічного факультету та узагальнен-

ня досвіду їх підготовки упродовж останніх п'яти років.

Контроль рівня підготовки студентів та перевірка результатів навчання є обов'язковим компонентом навчального процесу й має місце на всіх його етапах. Суть перевірки полягає у виявленні рівня засвоєння студентами знань та умінь, які повинні відповідати вимогам державних стандартів вищої медичної освіти з тієї чи іншої дисципліни. У всіх країнах Європи та Америці тестовий контроль є об'єктивним критерієм знань та умінь студентів і необхідною умовою оптимізації навчального процесу. Саме такий спосіб дозволяє посилити мотивацію й зацікавленість студентів до навчання та сприяє формуванню в них відповідальності за результати своєї професійної діяльності.

На сьогоднішній день можна констатувати високу ефективність застосування інформаційно-комп'ютерних технологій у БДМУ на всіх етапах навчального процесу: від подання навчального матеріалу до контролю набутих знань, умінь і навичок [4, 5]. На кафедрі фармакології інтенсивно використовується сервер дистанційного навчання "MOODLE" для покращання якості навчального процесу. В електронному навчальному курсі з фармакології розміщено організаційно-методичні та навчально-довідкові блоки, засоби самоконтролю та перевірки знань студентів. Самоконтроль підготовки до складання комп'ютерного тестового контролю з фармакології та ліцензійного іспиту "Крок 1" студенти можуть здійснити у міжкафедральних комп'ютерних класах. Також вони отримують на екрані повну інформацію про результати тестування (загальна кількість зарахованих відповідей, їх відсоток, правильні відповіді на тестові завдання, у яких допущено помилки, тощо). У навчальному режимі студенти мають можливість цілеспрямовано опрацювати ті тестові завдання, у яких вони не надали правильні відповіді під час попередніх спроб.

Фармакологія, як одна із фундаментальних і максимально наближених до лікарської практики дисциплін, посідає надзвичайно важливе місце у підготовці грамотних, компетентних, висококваліфікованих лікарів-стоматологів. Особливість цієї науки полягає у постійному зростанні об'єму наукової інформації. Тому одним із пріоритетних напрямів підвищення якості освіти є застосування індивідуального підходу до розвитку творчих здібностей студентів з акцентом на їх підготовку до складання ліцензійного інтегрованого іспиту "Крок 1".

Інтенсивне використання комп'ютерного тестування на кафедрі фармакології дало позитивні результати при складанні ЛП "Крок 1. Стоматологія". Як бачимо на діаграмі, починаючи з 2014 року показник результатів за субтестами з фармакології в студентів БДМУ вищий за середній показник по Україні. Так, у 2016 році цей показник був вищим за національний на 10 %.

Суттєвою мотивацією вивчення фармакології й сучасних лікарських препаратів є розуміння студентами ролі медикаментозної терапії у величезному арсеналі сучасних лікувально-діагностичних методів у стоматології та інших галузях медицини. Для закріплення отриманих знань з предмета та формування вміння орієн-

туватись у виборі необхідного лікарського засобу при складанні студентами спеціальності "Стоматологія" ліцензійного інтегрованого іспиту "Крок 1" на окремому занятті "Контроль практичних навичок" проводиться опитування студентів із висвітленням фармакологічної характеристики препаратів, які включені в базу даних Центру тестування МОЗ України (84 препарати). Обов'язковою умовою для позитивного оцінювання студента є знання групової належності лікарських засобів, їх фармакокінетики, механізму дії, побічних ефектів та показів до застосування.

Проведення занять за такою методикою сприяє вибору правильної відповіді під час вирішення тестових завдань, усвідомленню студентом потреби систематичної й ретельної самопідготовки, засвоєнню умінь та професійних навичок, формуванню клінічного мислення. На кафедрі фармакології навчання поєднує процес набуття теоретичних знань і вміння їх реалізувати на практиці. Для цього, крім усного опитування тематичного матеріалу, активно використовуються контрольні індивідуальні завдання, які включають: питання стосовно сучасної номенклатури (класифікацій) лікарських засобів; тести з банку даних для складання ліцензійного іспиту Крок 1; ситуаційні задачі з вибору препаратів невідкладної допомоги та для курсового лікування; виписування рецептів на офіційні та магістральні форми. Під час обговорення відповідей студентів акцентується увага на можливості взаємозаміни тих чи інших препаратів у клінічній ситуації з обґрунтуванням механізмів дії та побічних ефектів.

Разом із тим в умовах постійного поновлення ринку лікарських засобів може виникати невідповідність знань студентів з фармакології та вимог під час вивчення теорії і практичному застосуванню клінічної фармакології. Тому найважливішим завданням фармакології є створення фундаментальної основи для подальшої ефективної реалізації набутих знань на клінічних кафедрах. Поглиблений розгляд питань фармакокінетики, фармакодинаміки, розуміння значення "старих препаратів" як прототипів сучасних моно- та комбінованих лікарських засобів, висвітлення результатів власних наукових досліджень щодо встановлення фармакотерапевтичних ефектів нових сполук чи розширення спектру дії відомих препаратів є підґрунтям для набуття знань з основ фармакології та формування подальшого клінічного мислення на сучасному етапі навчання.

Таким чином, враховуючи вищезгадане, ми вважаємо, що високому рівню теоретичної підготовки студентів із фармакології за результатами складання ЛП "Крок 1. Стоматологія" сприяли комплексний підхід в організації навчального процесу на кафедрі фармакології, активне використання серверу дистанційного навчання Moodle та мотивація студентів щодо покращення своєї професійної компетентності.

Список літератури

1. Ждан ВМ, Бобирьов ВМ, Білаш СМ, Лохматова НМ. Удосконалення якості підготовки лікарів у ВДНЗ України "Українська медична стоматологічна академія" в сучасних умовах. В: Ждан ВМ, редактор. Матеріали наук.-практ. конф. з міжнарод. участю УДОСКОНАЛЕННЯ якості підготовки лікарів у сучасних

умовах; 2016 Бер 24; Полтава. Полтава; 2016, с. 3-4.

2. Хаустов ММ, Бачинський РО, Гордієнко НО, Поручіков ВВ. Моніторинг як складова вищої медичної освіти. В: Матеріали XIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнарод. участю Актуальні питання якості медичної освіти; 2016 Бер 12-13; Тернопіль. Тернопіль: Укрмедкнига; 2016, с. 62-4.

3. Москаленка ВФ, редактор. Методичні рекомендації "З підготовки до ліцензійних інтегрованих іспитів "Крок 1" і "Крок 2" як галузевого моніторингу якості вищої медичної освіти відповідно до Європейських вимог" (для студентів та викладачів). Київ; 2013. 16 с.

4. Бойчук ТМ, Геруш ІВ, Ходоровський ВМ. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі Буковинського державного медичного університету. Медична освіта. 2014;2:75-8.

5. Кишкан ІГ. Активне використання сервера дистанційного навчання БДМУ - важливий фактор успішної підготовки студентів із фармакології до ЛІІ "Крок-1. Стоматологія". Медична освіта. 2014;4:52-5.

Reference

1. Zhdan VM, Bobyr'ov VM, Bilash SM, Lokmatova NM. Udskonalennia yakosti pidhotovky likariv u VDNZ Ukrainy "Ukrains'ka medychna stomatolohichna akademiia" v suchasnykh umovakh [Improving the quality of doctors training at the Ukrainian Higher Medical School "Ukrainian Medical Dentistry Academy" in modern conditions]. V: Zhdan VM, redaktor. Materialy nauk.-prakt. konf. z mizhnarod. uchastiu Udskonalennia

yakosti pidhotovky likariv u suchasnykh umovakh; 2016 Ber 24; Poltava. Poltava; 2016, s. 3-4. (in Ukrainian).

2. Khaustov MM, Bachyns'kyi RO, Hordiienko NO, Poruchikov VV. Monitorynh yak skladova vyschoi medychnoi osvity [Monitoring as a component of higher medical education]. V: Materialy KhIII Vseukr. nauk.-prakt. konf. z mizhnarod. uchastiu Aktual'ni pytannia yakosti medychnoi osvity; 2016 Ber 12-13; Ternopil'. Ternopil': Ukrmedknyha; 2016, s. 62-4. (in Ukrainian).

3. Moskalenka VF, redaktor. Metodychni rekomendatsii "Z pidhotovky do litsenziinykh intehrovanykh ispytyv "Krok 1" i "Krok 2" yak haluzevoho monitorynhu yakosti vyschoi medychnoi osvity vidpovidno do Yevropeis'kykh vymoh" (dlia studentiv ta vykladachiv) [Methodical recommendations "Preparing for licensed integrated examinations "Step 1" and "Step 2" as a sectoral monitoring of the quality of higher medical education in accordance with European requirements" (for students and teachers)]. Kyiv; 2013. 16 s. (in Ukrainian).

4. Boichuk TM, Herush IV, Khodorovskiy VM. Zastosuvannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u navchal'nomu protsesi Bukovyns'koho derzhavnoho medychnoho universytetu [Use of information and communication technologies in educational process in Bukovyna state medical university]. Medychna osvita. 2014;2:75-8. (in Ukrainian).

5. Kyshkan IH. Aktyvne vykorystannia servera dystantsiinoho navchannia BDMU - vazhlyvyi faktor uspishnoi pidhotovky studentiv iz farmakolohii do LII "Krok-1. Stomatolohiia" [Active usage of remote teaching server of BSMU is an important factor of efficient preparation of students in pharmacology for LIE "STEP 1. Stomatology"]. Medychna osvita. 2014;4:52-5. (in Ukrainian).

Відомості про авторів:

Кметь О. Г. - кандидат медичних наук, доцент кафедри фармакології Вищого державного навчального закладу України "Буковинський державний медичний університет".

Філіпєць Н. Д. - доктор медичних наук, професор кафедри фармакології Вищого державного навчального закладу України "Буковинський державний медичний університет".

Кишкан І. Г. - кандидат медичних наук, доцент кафедри фармакології Вищого державного навчального закладу України "Буковинський державний медичний університет".

Кметь Т. І. - кандидат медичних наук, доцент кафедри гігієни та екології Вищого державного навчального закладу України "Буковинський державний медичний університет".

Шинкарюк В. Г. - кандидат медичних наук, асистент кафедри гігієни та екології Вищого державного навчального закладу України "Буковинський державний медичний університет".

Сведения об авторах:

Кметь О. Г. - кандидат медицинских наук, доцент кафедры фармакологии Высшего государственного учебного заведения Украины "Буковинский государственный медицинский университет".

Филипєць Н. Д. - доктор медицинских наук, профессор кафедры фармакологии Высшего государственного учебного заведения Украины "Буковинский государственный медицинский университет".

Кишкан И. Г. - кандидат медицинских наук, доцент кафедры фармакологии Высшего государственного учебного заведения Украины "Буковинский государственный медицинский университет".

Кметь Т. И. - кандидат медицинских наук, доцент кафедры гигиены и экологии Высшего государственного учебного заведения Украины "Буковинский государственный медицинский университет".

Шинкарюк В. Г. - кандидат медицинских наук, асистент кафедры гигиены и экологии Высшего государственного учебного заведения Украины "Буковинский государственный медицинский университет".

Information about authors:

Kmet O. G. - candidate of medical science, associate professor of pharmacology department of Higher State Educational Establishment of Ukraine "Bukovinian State Medical University".

Filipets N. D. - doctor of medical science, professor of pharmacology department of Higher State Educational Establishment of Ukraine "Bukovinian State Medical University".

Kyshkan I. G. - candidate of medical science, associate professor of pharmacology department of Higher State Educational Establishment of Ukraine "Bukovinian State Medical University".

Kmet T. I. - candidate of medical science, associate professor of hygiene and ecology department of Higher State Educational Establishment of Ukraine "Bukovinian State Medical University".

Shunkaryuk V. G. - candidate of medical science, professor assistant of hygiene and ecology department of Higher State Educational Establishment of Ukraine "Bukovinian State Medical University".

Стаття надійшла до редакції 2.04.2018

Рецензент – проф. П.С. Булик

© О.Г. Кметь, Н.Д. Філіпєць, І.Г. Кишкан, Т.І. Кметь, В.Г. Шинкарюк, 2018